

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**«Μεταρρυθμίσεις αναφορικά με τις σχέσεις γονέων και τέκνων και άλλα ζητήματα οικογενειακού δικαίου»**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
Άρθρο 1: Σκοπός
Άρθρο 2: Αντικείμενο
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΚΑΤΟΙΚΙΑ, ΣΥΝΑΙΝΕΤΙΚΟ ΔΙΑΖΥΓΙΟ, ΣΧΕΣΕΙΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ
Άρθρο 3: Κατοικία ανηλίκου - Τροποποίηση άρθρου 56 ΑΚ
Άρθρο 4: Συναινετικό διαζύγιο - Αντικατάσταση άρθρου 1441 ΑΚ
Άρθρο 5: Συμφέρον τέκνου - Τροποποίηση άρθρου 1511 ΑΚ
Άρθρο 6: Διαμεσολάβηση – Αντικατάσταση άρθρου 1512 ΑΚ
Άρθρο 7: Από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας σε περίπτωση διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου και διάστασης των συζύγων – Αντικατάσταση τίτλου και άρθρου 1513 ΑΚ
Άρθρο 8: Παρέκκλιση από την από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας– Αντικατάσταση άρθρου 1514 ΑΚ
Άρθρο 9: Τέκνα χωρίς γάμο των γονέων τους – Αντικατάσταση άρθρου 1515 ΑΚ
Άρθρο 10: Πράξεις από τον ένα γονέα – Τροποποίηση άρθρου 1516 ΑΚ
Άρθρο 11: Επιμέλεια του προσώπου – Προσθήκη παρ. 4 στο άρθρο 1518 ΑΚ
Άρθρο 12: Από κοινού άσκηση της επιμέλειας του τέκνου σε σημαντικά ζητήματα – Αντικατάσταση τίτλου και άρθρου 1519 ΑΚ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΚΑΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΓΟΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ
Άρθρο 13: Δικαίωμα επικοινωνίας – Αντικατάσταση άρθρου 1520 ΑΚ
Άρθρο 14: Συνέπειες κακής άσκησης – Αντικατάσταση άρθρου 1532 ΑΚ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΔΙΚΑΣΤΩΝ
Άρθρο 15: Ορισμός διαμεσολαβητών
Άρθρο 16: Έκτακτα προγράμματα επιμόρφωσης στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών

Άρθρο 17: Επιμόρφωση δικαστών
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄: ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Άρθρο 18: Εφαρμογή των Κεφαλαίων Β΄ και Γ΄ σε εκκρεμείς υποθέσεις
Άρθρο 19: Μεταβατική διάταξη για τα τέκνα που αναγνωρίστηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄: ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Άρθρο 20: Εξουσιοδοτική διάταξη για τη συμφωνία λύσης του γάμου με ηλεκτρονικά μέσα
Άρθρο 21: Εξουσιοδοτική διάταξη για τη διαμεσολάβηση
Άρθρο 22: Εξουσιοδοτική διάταξη για τη χρηματοδότηση επιμορφωτικών σεμιναρίων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄: ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
Άρθρο 23: Έναρξη ισχύος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1 Σκοπός

Ο παρών νόμος αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση του βέλτιστου συμφέροντος του τέκνου δια της ενεργού παρουσίας και των δύο γονέων κατά την ανατροφή του και την εκπλήρωση της ευθύνης τους έναντι αυτού. Οι διατάξεις του ερμηνεύονται και εφαρμόζονται σύμφωνα με τις διεθνείς συμβάσεις, που δεσμεύουν τη Χώρα, ιδίως με τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης) που κυρώθηκε με τον ν. 4531/2018 (Α΄ 62), και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δικαιολογούν τη μη τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτές.

Άρθρο 2 Αντικείμενο

Αντικείμενο του παρόντος νόμου αποτελεί η αναμόρφωση των σχέσεων μεταξύ γονέων και τέκνου μετά τη διακοπή της συμβίωσης, το διαζύγιο, την ακύρωση του γάμου ή τη λύση του συμφώνου συμβίωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΚΑΤΟΙΚΙΑ, ΣΥΝΑΙΝΕΤΙΚΟ ΔΙΑΖΥΓΙΟ, ΣΧΕΣΕΙΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩ- ΔΙΚΑ

Άρθρο 3 Κατοικία ανηλίκου - Τροποποίηση άρθρου 56 ΑΚ

Στο άρθρο 56 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) προστίθενται τρίτο και τέταρτο εδάφιο και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 56

Ο ανήλικος που τελεί υπό γονική μέριμνα έχει κατοικία την κατοικία των γονέων του ή του γονέα που ασκεί μόνος του τη γονική μέριμνα. Αν τη γονική μέριμνα ασκούν και οι δύο γονείς χωρίς να έχουν την ίδια κατοικία, ο ανήλικος έχει κατοικία την κατοικία του γονέα με τον οποίο συνήθως διαμένει.

Η επίδοση εγγράφων που αφορούν το τέκνο γίνεται στην κατοικία του γονέα με τον οποίο διαμένει ή του τρίτου που ασκεί τη γονική μέριμνα. Ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο υποχρεώνεται άμεσα να ενημερώσει τον άλλο γονέα σχετικά με την επίδοση και το περιεχόμενο των εγγράφων που το αφορούν.

Ο ανήλικος που τελεί υπό επιτροπεία ή όποιος τελεί υπό πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση, έχει κατοικία την κατοικία του επιτρόπου ή του δικαστικού συμπαραστάτη του.».

Άρθρο 4

Συναινετικό διαζύγιο - Αντικατάσταση άρθρου 1441 ΑΚ

Το άρθρο 1441 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1441

Συναινετικό διαζύγιο

1. Οι σύζυγοι μπορούν, με έγγραφη συμφωνία ή κοινή ψηφιακή δήλωση, να λύσουν τον γάμο τους. Η έγγραφη συμφωνία καταρτίζεται μεταξύ των συζύγων ή η κοινή ψηφιακή δήλωση υποβάλλεται από αυτούς με την παρουσία ή με ψηφιακή σύμπραξη πληρεξούσιου δικηγόρου αντίστοιχα για καθέναν από αυτούς. Όταν η συμφωνία είναι έγγραφη, υπογράφεται από τους ίδιους και από τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους ή μόνο από τους τελευταίους, εφόσον είναι εφοδιασμένοι με ειδικό πληρεξούσιο. Η πληρεξουσιότητα πρέπει να έχει δοθεί μέσα στον τελευταίο μήνα πριν από την υπογραφή της συμφωνίας.

2. Αν υπάρχουν ανήλικα τέκνα, για να λυθεί ο γάμος, πρέπει με την έγγραφη συμφωνία ή την κοινή ψηφιακή δήλωση της παρ. 1 ή με άλλη συμφωνία μεταξύ των συζύγων, που καταρτίζεται όπως ορίζεται στην παρ. 1, να ρυθμίζεται η κατανομή της γονικής μέριμνας και ιδίως η επιμέλεια των τέκνων, ο τόπος διαμονής τους, ο γονέας με τον οποίο διαμένουν, η επικοινωνία τους με τον άλλο γονέα και η διατροφή τους. Η ανωτέρω έγγραφη συμφωνία ή η κοινή ψηφιακή δήλωση ισχύει για τουλάχιστον δύο (2) έτη και παρατείνεται αυτοδικαίως, εκτός αν κάποιος από τους δύο γονείς δηλώσει εγγράφως στον άλλο γονέα, πριν τη λήξη του συμφωνημένου χρόνου, ότι δεν επιθυμεί την παράτασή της.

3 α. Η έγγραφη συμφωνία για τη λύση του γάμου, καθώς και κάθε χωριστή συμφωνία για την κατανομή της γονικής μέριμνας, την επιμέλεια, τον τόπο διαμονής, την επικοινωνία και τη διατροφή των ανηλικών τέκνων, υποβάλλονται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους του κάθε συζύγου μαζί με τα ειδικά πληρεξούσια σε συμβολαιογράφο.

β. Η κατάρτιση της συμβολαιογραφικής πράξης της παρ. 4 απέχει τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες από την έγγραφη συμφωνία των συζύγων ή την κοινή ψηφιακή δήλωση. Η ημερομηνία της έγγραφης συμφωνίας των συζύγων αποδεικνύεται με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής αυτών. Βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής των συζύγων δεν απαιτείται στην περίπτωση υποβολής κοινής ψηφιακής δήλωσης.

4. Ο συμβολαιογράφος συντάσσει πράξη με την οποία βεβαιώνει τη λύση του γάμου, επικυρώνει τις συμφωνίες των συζύγων και τις ενσωματώνει σε αυτή. Τη συμβολαιογραφική πράξη υπογράφουν οι σύζυγοι και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους ή μόνο οι τελευταίοι, εφόσον είναι εφοδιασμένοι με ειδικό πληρεξούσιο. Η πληρεξουσιότητα δίδεται τον τελευταίο μήνα πριν από την υπογραφή της πράξης. Όταν η βεβαίωση αφορά στην επιμέλεια, επικοινωνία και διατροφή των ανηλίκων τέκνων, η πράξη αποτελεί εκτελεστό τίτλο, εφόσον έχουν συμπεριληφθεί στη συμφωνία οι ρυθμίσεις των άρθρων 950 και 951 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Μετά τη λήξη ισχύος της επικυρωμένης συμφωνίας, μπορεί να ρυθμίζονται η επιμέλεια, η επικοινωνία και η διατροφή των τέκνων για περαιτέρω χρονικό διάστημα με νέα συμφωνία και με την ίδια διαδικασία.
5. Η λύση του γάμου επέρχεται με την κατάθεση αντιγράφου της συμβολαιογραφικής πράξης στο ληξιαρχείο όπου έχει κατατεθεί η σύσταση του γάμου, ή με ενημέρωση του ληξιαρχείου με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών.».

Άρθρο 5

Συμφέρον τέκνου - Τροποποίηση άρθρου 1511 ΑΚ

Το άρθρο 1511 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1511

Άσκηση – ανάθεση γονικής μέριμνας κατά το συμφέρον του τέκνου

1. Κάθε απόφαση των γονέων σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας πρέπει να αποβλέπει στο βέλτιστο συμφέρον του τέκνου.
2. Στο βέλτιστο συμφέρον του τέκνου, που εξυπηρετείται ιδίως από την ουσιαστική συμμετοχή και των δύο γονέων στην ανατροφή και φροντίδα του, καθώς επίσης και από την αποτροπή διάρρηξης των σχέσεών του με καθένα από αυτούς, πρέπει να αποβλέπει και η απόφαση του δικαστηρίου, όταν αποφασίζει σχετικά με την ανάθεση της γονικής μέριμνας ή με τον τρόπο άσκησής της. Η απόφαση του δικαστηρίου συνεκτιμά παραμέτρους όπως την ικανότητα και πρόθεση καθενός εκ των γονέων να σεβαστεί τα δικαιώματα του άλλου, τη συμπεριφορά κάθε γονέα κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα και τη συμμόρφωσή του με τις νόμιμες υποχρεώσεις του, δικαστικές αποφάσεις, εισαγγελικές διατάξεις και προηγούμενες συμφωνίες που είχε συνάψει με τον άλλο γονέα και αφορούν το τέκνο.
3. Η απόφαση του δικαστηρίου πρέπει επίσης να σέβεται την ισότητα μεταξύ των γονέων και να μην κάνει διακρίσεις εξαιτίας ιδίως του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της φυλής, της γλώσσας, της θρησκείας, των πολιτικών ή όποιων άλλων πεποιθήσεων, της ιθαγένειας, της εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης ή της περιουσίας.
4. Ανάλογα με την ωριμότητα του τέκνου πρέπει να ζητείται και να συνεκτιμάται η γνώμη του, πριν από κάθε απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα και τα συμφέροντά του.».

Άρθρο 6

Διαμεσολάβηση – Αντικατάσταση άρθρου 1512 ΑΚ

Το άρθρο 1512 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1512

Σε περίπτωση διαφωνίας

Κατά την άσκηση της γονικής μέριμνας οι γονείς καταβάλλουν προσπάθεια για την εξεύρεση κοινά αποδεκτών λύσεων, προσφεύγοντας, εάν είναι απαραίτητο, σε διαμεσολάβηση. Αν διαφωνούν, αποφασίζει το δικαστήριο.».

Άρθρο 7

Από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας σε περίπτωση διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου και διάστασης των συζύγων– Αντικατάσταση τίτλου και άρθρου 1513 ΑΚ

Ο τίτλος και το άρθρο 1513 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:
«Άρθρο 1513

Διαζύγιο ή ακύρωση του γάμου - διάσταση των συζύγων

Στις περιπτώσεις διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου ή λύσης ή ακύρωσης του συμφώνου συμβίωσης ή διακοπής της συμβίωσης των συζύγων ή των μερών του συμφώνου συμβίωσης και εφόσον ζουν και οι δύο γονείς, εξακολουθούν να ασκούν από κοινού και εξίσου τη γονική μέριμνα. Ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο επιχειρεί τις πράξεις που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 1516 του Α.Κ., κατόπιν προηγούμενης ενημέρωσης του άλλου γονέα.».

Άρθρο 8

Παρέκκλιση από την από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας – Αντικατάσταση τίτλου και άρθρου 1514 ΑΚ

Ο τίτλος και το άρθρο 1514 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 1514

Παρέκκλιση από την από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας

1. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 1513 του Α.Κ., οι γονείς μπορούν με έγγραφο βεβαίας χρονολογίας να ρυθμίζουν διαφορετικά την κατανομή της γονικής μέριμνας, ιδίως να αναθέτουν την άσκηση της στον έναν από αυτούς, και να καθορίζουν τον τόπο κατοικίας του τέκνου τους, τον γονέα με τον οποίο θα διαμένει, καθώς και τον τρόπο επικοινωνίας του με τον άλλο γονέα. Το ανωτέρω έγγραφο ισχύει τουλάχιστον για δύο (2) έτη και παρατείνεται αυτοδικαίως, εκτός αν κάποιος από τους δύο γονείς δηλώσει εγγράφως στον άλλο γονέα, πριν τη λήξη του συμφωνημένου χρόνου, ότι δεν επιθυμεί την παράτασή του.

2. Αν δεν είναι δυνατή η από κοινού άσκηση της γονικής μέριμνας, εξαιτίας διαφωνίας των γονέων και ιδίως αν ο ένας γονέας αδιαφορεί ή δεν συμπράττει σ' αυτή ή δεν τηρεί την τυχόν υπάρχουσα συμφωνία για την άσκηση ή τον τρόπο άσκησης της γονικής μέριμνας ή αν η συμφωνία αυτή είναι αντίθετη προς το συμφέρον του τέκνου ή αν η γονική μέριμνα ασκείται αντίθετα προς το συμφέρον του τέκνου, καθένας από τους γονείς προσφεύγει σε διαμεσολάβηση. Αν διαφωνούν, αποφασίζει το δικαστήριο.

3. Το δικαστήριο μπορεί ανάλογα με την περίπτωση:

- α) να κατανειμίει την άσκηση της γονικής μέριμνας μεταξύ των γονέων, να εξειδικεύσει τον τρόπο άσκησης της στα κατ' ιδίαν θέματα ή να αναθέσει την άσκηση της γονικής μέριμνας στον ένα γονέα ή σε τρίτο,
- β) να διατάξει πραγματογνωμοσύνη ή τη λήψη οποιουδήποτε άλλου πρόσφορου μέτρου,
- γ) να διατάξει διαμεσολάβηση ή την επανάληψη διακοπείσας διαμεσολάβησης, ορίζοντας συγχρόνως τον διαμεσολαβητή.

Για τη λήψη της απόφασής του το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τους έως τότε δεσμούς του τέκνου με τους γονείς και τους αδελφούς του, καθώς και τις τυχόν συμφωνίες που έκαναν οι γονείς του τέκνου για την άσκηση της γονικής μέριμνας.».

Άρθρο 9

Τέκνα χωρίς γάμο των γονέων τους – Αντικατάσταση άρθρου 1515 ΑΚ

Το άρθρο 1515 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1515

Τέκνα χωρίς γάμο των γονέων τους

Η γονική μέριμνα του ανηλικού τέκνου που γεννήθηκε και παραμένει χωρίς γάμο των γονέων του ανήκει στη μητέρα του. Όταν το τέκνο αναγνωρίζεται εκούσια ή δικαστικά με αγωγή που άσκησε ο πατέρας, αποκτά γονική μέριμνα και ο πατέρας, την οποία ασκεί από κοινού με τη μητέρα. Αν οι γονείς δεν ζουν μαζί, εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 1513 και 1514 του Α.Κ..

Σε περίπτωση δικαστικής αναγνώρισης, στην οποία αντιδίκησε ο πατέρας, αυτός δεν ασκεί γονική μέριμνα ούτε αναπληρώνει τη μητέρα στην άσκησή της, εκτός αν υπάρχει συμφωνία των γονέων. Το δικαστήριο μπορεί, αν το επιβάλλει το συμφέρον του τέκνου, να αποφασίσει διαφορετικά μετά από αίτηση του πατέρα.».

Άρθρο 10

Πράξεις από τον ένα γονέα – Τροποποίηση άρθρου 1516 ΑΚ

Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1516 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) αντικαθίσταται και το άρθρο 1516 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 1516

Πράξεις από τον ένα γονέα

Ο καθένας από τους γονείς επιχειρεί και μόνος του πράξεις αναφερόμενες στην άσκηση της γονικής μέριμνας: 1. Όταν πρόκειται για συνήθεις πράξεις επιμέλειας του προσώπου του τέκνου ή για την τρέχουσα διαχείριση της περιουσίας του ή για πράξεις που έχουν επείγοντα χαρακτήρα, 2. Όταν πρόκειται για τη λήψη δήλωσης της βούλησης που είναι απευθυντέα προς το τέκνο.

Στις περιπτώσεις διακοπής της συμβίωσης των γονέων, διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου τους, καθώς και όταν πρόκειται για τέκνο γεννημένο χωρίς γάμο των γονέων του, κάθε ένας από τους γονείς μπορεί να ασκεί τις αξιώσεις διατροφής που έχει το τέκνο κατά του άλλου γονέα ή τρίτου.».

Άρθρο 11

Επιμέλεια του προσώπου – Προσθήκη εδαφίου στο άρθρο 1518 ΑΚ

Στο άρθρο 1518 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) τροποποιείται το δεύτερο εδάφιο, προστίθεται νέο εδάφιο στο τέλος και το άρθρο 1518 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 1518

Επιμέλεια του προσώπου

Η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου περιλαμβάνει ιδίως την ανατροφή, την επίβλεψη, τη μόρφωση και την εκπαίδευσή του, καθώς και τον προσδιορισμό του τόπου διαμονής του.

Κατά την ανατροφή του τέκνου οι γονείς το ενισχύουν, χωρίς διάκριση φύλου, να αναπτύσσει υπεύθυνα και με κοινωνική συνείδηση την προσωπικότητά του. Η λήψη σωφρονιστικών μέτρων επιτρέπεται μόνο εφόσον αυτά είναι παιδαγωγικώς αναγκαία και δεν θίγουν την αξιοπρέπεια του τέκνου.

Κατά τη μόρφωση και την επαγγελματική εκπαίδευση του τέκνου οι γονείς λαμβάνουν υπόψη τις ικανότητες και τις προσωπικές του κλίσεις. Γι' αυτό τον σκοπό οφείλουν να συνεργάζονται με το σχολείο και αν υπάρχει ανάγκη, να ζητούν τη συνδρομή αρμοδίων κρατικών υπηρεσιών ή δημοσίων οργανισμών.

Κάθε γονέας υποχρεούται να διαφυλάσσει και να ενισχύει τη σχέση του τέκνου με τον άλλο γονέα, τους αδελφούς του, καθώς και με την οικογένεια του άλλου γονέα, ιδίως όταν οι γονείς δεν ζουν μαζί ή ο άλλος γονέας έχει αποβιώσει.».

Άρθρο 12

Από κοινού άσκηση της επιμέλειας του τέκνου σε σημαντικά ζητήματα – Αντικατάσταση τίτλου και άρθρου 1519 ΑΚ

Ο τίτλος και το άρθρο 1519 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 1519

Σημαντικά ζητήματα επιμέλειας τέκνου

Όταν η επιμέλεια ασκείται από τον ένα γονέα ή έχει γίνει κατανομή της μεταξύ των γονέων, οι αποφάσεις για την ονοματοδοσία του τέκνου, για το θρήσκευμα, για ζητήματα της υγείας του, εκτός από τα επείγοντα και τα εντελώς τρέχοντα, καθώς και για ζητήματα εκπαίδευσης που επιδρούν αποφασιστικά στο μέλλον του, λαμβάνονται από τους δύο γονείς από κοινού. Τα δύο τελευταία εδάφια του άρθρου 1510 και το άρθρο 1512 του Α.Κ. εφαρμόζονται αναλόγως.

Για τη μεταβολή του τόπου διαμονής του τέκνου που επιδρά ουσιωδώς στο δικαίωμα επικοινωνίας του γονέα με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο, απαιτείται προηγούμενη έγγραφη συμφωνία των γονέων ή προηγούμενη δικαστική απόφαση που εκδίδεται μετά από αίτηση ενός από τους γονείς. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει κάθε πρόσφορο μέτρο.

Ο γονέας στον οποίο δεν έχει ανατεθεί η άσκηση της επιμέλειας έχει το δικαίωμα να ζητά από τον άλλο πληροφορίες για το πρόσωπο και την περιουσία του τέκνου.».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΚΑΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΓΟΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 13

Δικαίωμα επικοινωνίας – Αντικατάσταση άρθρου 1520 ΑΚ

Το άρθρο 1520 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1520

Προσωπική επικοινωνία

Ο γονέας με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο έχει το δικαίωμα και την υποχρέωση της, κατά το δυνατό, ευρύτερης επικοινωνίας με αυτό, στην οποία περιλαμβάνονται τόσο η φυσική παρουσία και επαφή του με το τέκνο, όσο και η διαμονή του τέκνου στην οικία του. Ο γονέας με τον οποίο διαμένει το τέκνο οφείλει να διευκολύνει και να προωθεί την επικοινωνία του τέκνου με τον άλλο γονέα σε τακτή χρονική βάση. Ο χρόνος επικοινωνίας του τέκνου με φυσική παρουσία με τον γονέα, με τον οποίο δεν διαμένει, τεκμαίρεται στο ένα τρίτο (1/3) του συνολικού χρόνου, εκτός αν ο γονέας αυτός ζητά μικρότερο χρόνο επικοινωνίας, ή επιβάλλεται να καθορισθεί μικρότερος ή μεγαλύτερος χρόνος

επικοινωνίας για λόγους που αφορούν στις συνθήκες διαβίωσης ή στο συμφέρον του τέκνου, εφόσον, σε κάθε περίπτωση, δεν διαταράσσεται η καθημερινότητα του τέκνου. Αποκλεισμός ή περιορισμός της επικοινωνίας είναι δυνατός μόνο για εξαιρετικά σοβαρούς λόγους, ιδίως όταν ο γονέας με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο κριθεί ακατάλληλος να ασκεί το δικαίωμα επικοινωνίας. Για τη διαπίστωση της ακαταλληλότητας του γονέα το δικαστήριο μπορεί να διατάξει κάθε πρόσφορο μέσο, ιδίως την εκπόνηση εμπειριστατωμένης έκθεσης κοινωνικών λειτουργών ή ψυχιάτρων ή ψυχολόγων. Οι γονείς δεν έχουν το δικαίωμα να εμποδίζουν την επικοινωνία του τέκνου με τους ανώτερους ανιόντες και τους αδελφούς του, εκτός αν συντρέχει σπουδαίος λόγος. Οι γονείς δεν έχουν το δικαίωμα να εμποδίζουν την επικοινωνία του τέκνου με τρίτους που έχουν αναπτύξει μαζί του κοινωνικοσυναισθηματική σχέση οικογενειακής φύσης, εφόσον με την επικοινωνία εξυπηρετείται το συμφέρον του τέκνου.

Τα σχετικά με την επικοινωνία ζητήματα καθορίζονται ειδικότερα είτε με έγγραφη συμφωνία των γονέων είτε από το δικαστήριο. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται και η παρ. 4 του άρθρου 1511. Όταν συντρέχει περίπτωση κακής ή καταχρηστικής άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας, ο άλλος γονέας ή κάθε ένας από τους γονείς, αν πρόκειται για επικοινωνία με τρίτο, μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο τη μεταρρύθμιση της επικοινωνίας.».

Άρθρο 14

Συνέπειες κακής άσκησης – Αντικατάσταση άρθρου 1532 ΑΚ

Το άρθρο 1532 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1532

Συνέπειες κακής άσκησης

Αν ο πατέρας ή η μητέρα παραβαίνουν τα καθήκοντα που τους επιβάλλει το λειτούργημά τους για την επιμέλεια του προσώπου του τέκνου ή τη διοίκηση της περιουσίας του ή αν ασκούν το λειτούργημα αυτό καταχρηστικά ή δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν σε αυτό, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον το ζητήσουν ο άλλος γονέας ή οι πλησιέστεροι συγγενείς του τέκνου ή ο εισαγγελέας, να διατάξει οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο.

Κακή άσκηση της γονικής μέριμνας συνιστούν ιδίως: α. η υπαίτια μη συμμόρφωση προς αποφάσεις και διατάξεις δικαστικών και εισαγγελικών αρχών που αφορούν το τέκνο ή προς την υπάρχουσα συμφωνία των γονέων για την άσκηση της γονικής μέριμνας, β. η διατάραξη της συναισθηματικής σχέσης του τέκνου με τον άλλο γονέα και την οικογένειά του και η με κάθε τρόπο πρόκληση διάρρηξης των σχέσεων του τέκνου με αυτούς, γ. η υπαίτια παράβαση των όρων της συμφωνίας των γονέων ή της δικαστικής απόφασης για την επικοινωνία του τέκνου με τον γονέα με τον οποίο δεν διαμένει και η με κάθε άλλο τρόπο παρεμπόδιση της επικοινωνίας, δ. η κακή άσκηση και η υπαίτια παράλειψη της άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας από τον δικαιούχο γονέα, ε. η αδικαιολόγητη άρνηση του γονέα να καταβάλλει τη διατροφή που επιδικάστηκε στο τέκνο από το δικαστήριο ή συμφωνήθηκε μεταξύ των γονέων, στ. η καταδίκη του γονέα, με οριστική δικαστική απόφαση, για ενδοοικογενειακή βία ή για εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή για εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής.

Το δικαστήριο, στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου, δύναται να αφαιρέσει από τον υπαίτιο γονέα την άσκηση της γονικής μέριμνας ή την επιμέλεια, ολικά ή μερικά, και να την αναθέσει αποκλειστικά στον άλλο γονέα, καθώς επίσης να διατάξει κάθε πρόσφορο μέτρο προς διασφάλιση του συμφέροντος του τέκνου. Αν συντρέχουν στο πρόσωπο και των δύο γονέων οι περιπτώσεις του δευτέρου εδαφίου, το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει την πραγματική φροντίδα του τέκνου ή ακόμα και την επιμέλειά του ολικά ή μερικά σε τρίτο ή και να διορίσει επίτροπο.

Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου και επίκειται άμεσος κίνδυνος για τη σωματική ή την ψυχική υγεία του τέκνου, ο εισαγγελέας διατάσσει κάθε πρόσφορο μέτρο για την προστασία του, μέχρι την έκδοση της απόφασης του δικαστηρίου, στο οποίο πρέπει να απευθύνεται εντός ενενήντα (90) ημερών, με δυνατότητα αιτιολογημένης παράτασης της προθεσμίας αυτής κατά ενενήντα (90) επιπλέον ημέρες.».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ **ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΔΙΚΑΣΤΩΝ**

Άρθρο 15 **Ορισμός διαμεσολαβητών**

Ο ορισμός διαμεσολαβητή από το δικαστήριο, σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 1514 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164), γίνεται από ειδικό μητρώο οικογενειακών διαμεσολαβητών, το οποίο καταρτίζεται και τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή από την Κεντρική Επιτροπή Διαμεσολάβησης, όπως ειδικότερα προβλέπεται στο άρθρο 21.

Άρθρο 16 **Έκτακτα προγράμματα επιμόρφωσης στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών**

Στο άρθρο 33 του ν. 3689/2008 (Α' 164) προστίθεται παρ. 4 και το άρθρο 33 διαμορφώνεται ως εξής: «1. Το Συμβούλιο Σπουδών κάθε κατεύθυνσης, ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή Κατάρτισης και Επιμόρφωσης της κατεύθυνσης, καταρτίζει τον μήνα Σεπτέμβριο κάθε έτους πρόγραμμα επιμόρφωσης, το οποίο μπορεί να συμπληρώνεται ή να τροποποιείται με τον ίδιο τρόπο. Για τη διαμόρφωση του προγράμματος λαμβάνονται, ιδίως, υπόψη οι προτάσεις των δικαστικών λειτουργιών, των Προέδρων των Δικαστηρίων και των τριμελών συμβουλίων που διευθύνουν τα δικαστήρια ή των προϊσταμένων των εισαγγελιών, οι οποίες ζητούνται ειδικώς για τον σκοπό αυτόν. Το πρόγραμμα αναρτάται στο κατάστημα της Σχολής και δημοσιεύεται σε ειδικό τεύχος, που εκδίδεται από αυτήν. Για προγράμματα Επιμόρφωσης των Εισαγγελέων εισήγηση καταθέτει ο Διευθυντής Κατάρτισης και Επιμόρφωσης Εισαγγελέων. Στα σεμινάρια επιμόρφωσης που διοργανώνονται από την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών, μπορεί να συμμετέχουν και δικαστικοί λειτουργοί του Δικαστικού Σώματος Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και μέλη του κυρίου προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Στα σεμινάρια επιμόρφωσης που αφορούν σε ελεγκτικά θέματα, μπορεί να συμμετέχουν και δικαστικοί υπάλληλοι που υπηρετούν στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

2. Στο ετήσιο πρόγραμμα επιμόρφωσης καθορίζονται οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες, οι οποίες πρόκειται να αναπτυχθούν κατά τη διάρκεια εφαρμογής του, και διατυπώνονται τα επί μέρους προγράμματα. Σε καθένα από αυτά προσδιορίζονται: α. Το θέμα της επιμόρφωσης, β. Ο κλάδος, οι κατηγορίες των δικαστικών λειτουργιών στους οποίους το κάθε επί μέρους πρόγραμμα απευθύνεται, ο αριθμός αυτών που καλούνται να μετάσχουν και το δικαστήριο ή η εισαγγελία, όπου υπηρετούν, γ. Ο χρόνος, η διάρκεια και ο τόπος πραγματοποίησης του και δ. Η μέθοδος.

3. Τα επί μέρους προγράμματα ολοκληρώνονται τουλάχιστον δύο μήνες πριν από την πραγματοποίησή τους, κοινοποιούνται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και αποστέλλονται στις δικαστικές υπηρεσίες, των οποίων οι λειτουργοί καλούνται να μετάσχουν, για περαιτέρω γνωστοποίηση.

4. Η Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών (ΕΣΔΙ) διοργανώνει έκτακτα προγράμματα επιμόρφωσης δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών, κατά παρέκκλιση των παρ. 1 έως 3 και των άρθρων 37 και

39, που αφορούν διατάξεις τυπικού νόμου, οι οποίες πρόκειται άμεσα να εφαρμοστούν από τα Δικαστήρια. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται από τον Γενικό Διευθυντή της ΕΣΔΙ, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου Διευθυντή Κατάρτισης και Επιμόρφωσης ή του νόμιμου αναπληρωτή του, ο οποίος έχει και την αποκλειστική ευθύνη της διαμόρφωσης και εκτέλεσης των ανωτέρω προγραμμάτων επιμόρφωσης. Όσοι επιλέγονται για την επιμόρφωση, συμμετέχουν σε ομάδες εργασίας («workshops») και λαμβάνουν βεβαίωση ευδόκιμης συμμετοχής από τον αρμόδιο Διευθυντή Κατάρτισης και Επιμόρφωσης ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, ύστερα από απόφαση του δικαστικού λειτουργού που προεδρεύει κάθε ομάδας εργασίας. Το προσωπικό υποστήριξης των ανωτέρω επιμορφωτικών προγραμμάτων επιλέγεται από τους υπαλλήλους της Σχολής. Τα έκτακτα προγράμματα επιμόρφωσης διεξάγονται με φυσική παρουσία στην έδρα της Σχολής και ειδικότερα σε χώρους της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών και του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου. Σε περίπτωση κατά την οποία δεν είναι δυνατή η διεξαγωγή τους με φυσική παρουσία, διενεργούνται μέσω διαδικτυακής εφαρμογής («webinars»). Στα υποχρεωτικά και προαιρετικά προγράμματα επιμόρφωσης του άρθρου 34 περιλαμβάνονται και τα έκτακτα προγράμματα επιμόρφωσης, στα οποία εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 35, 36, 38 και 40.».

Άρθρο 17 **Επιμόρφωση δικαστών**

Οι υποθέσεις του παρόντος εκδικάζονται από δικαστές, που έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς τα ειδικά σεμινάρια επιμόρφωσης στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών (ΕΣΔΙ) σύμφωνα με τα άρθρα 33 και 34 του ν. 3689/2008 (Α' 164). Τα σεμινάρια του προηγούμενου εδαφίου δύναται να χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό μέσω του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις της χρηματοδότησης καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών. Η ως άνω επιμόρφωση διενεργείται από δικαστικούς λειτουργούς, καθηγητές Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) και ειδικούς επιστήμονες, ιδίως ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς. Στο αντικείμενο των σεμιναρίων περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, και οι διεθνείς συμβάσεις, ιδίως δε η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση Κωνσταντινούπολης).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' **ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 18 **Εφαρμογή των Κεφαλαίων Β' και Γ' σε εκκρεμείς υποθέσεις**

Τα Κεφάλαια Β' και Γ' εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς υποθέσεις επί των οποίων δεν έχει εκδοθεί, μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Συμφωνίες των γονέων σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ή την επικοινωνία με το τέκνο που έχουν καταρτιστεί μέχρι την έναρξη ισχύος των Κεφαλαίων Β' και Γ' ισχύουν, εκτός αν το δικαστήριο προβεί σε διαφορετική ρύθμιση, ύστερα από αίτηση ενός εκ των γονέων, η οποία υποβάλλεται εντός προθεσμίας δύο (2) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Άρθρο 19

Μεταβατική διάταξη για τα τέκνα που αναγνωρίστηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος

Το άρθρο 1515 του Αστικού Κώδικα (Α.Κ., π.δ. 456/1984, Α' 164) εφαρμόζεται και σε τέκνα που αναγνωρίστηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 18 εφαρμόζεται αναλόγως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 20

Εξουσιοδοτική διάταξη για τη συμφωνία λύσης του γάμου με ηλεκτρονικά μέσα

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης ορίζονται τα ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στην υλοποίηση των διαδικασιών του άρθρου 4.

Άρθρο 21

Εξουσιοδοτική διάταξη για τη διαμεσολάβηση

Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης ορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εγγραφής οικογενειακών διαμεσολαβητών στο μητρώο του άρθρου 15, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικά με την κατάρτισή του.

Άρθρο 22

Εξουσιοδοτική διάταξη για τη χρηματοδότηση επιμορφωτικών σεμιναρίων

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις της χρηματοδότησης των επιμορφωτικών σεμιναρίων του άρθρου 17 .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 23

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τις 16.9.2021, εξαιρουμένων των άρθρων 4, 16, 17, 20, 21 και 22, η ισχύς των οποίων αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος.

Αθήνα, 5 Μαΐου 2021

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

CHRISTOS STAIKOURAS CHRISTOS STAIKOURAS
05.05.2021 20:32

**ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

**ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

KONSTANTINOS CHATZIDAKIS KONSTANTINOS CHATZIDAKIS
05.05.2021 20:36

ΝΙΚΙ ΚΕΡΑΜΕΥΣ ΝΙΚΙ ΚΕΡΑΜΕΥΣ
05.05.2021 20:53

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

KONSTANTINOS TSIARAS KONSTANTINOS TSIARAS
05.05.2021 20:36

VASILEIOS KIKILIAS VASILEIOS KIKILIAS
05.05.2021 22:36

MAVROUDIS VORIDIS MAVROUDIS VORIDIS
05.05.2021 20:34

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

KYRIAKOS PIERRAKAKIS KYRIAKOS PIERRAKAKIS
05.05.2021 22:11

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

THEODOROS SKYLAKAKIS THEODOROS SKYLAKAKIS
05.05.2021 20:59

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ